

**УПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ТА
ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ**

Сєрих Л.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри теорії і методики змісту освіти

КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

м. Суми, Україна

Упровадження системи взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків відбувалася відповідно до розроблених етапів педагогічної технології взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків.

Особистість педагога, його загальна культура, мовлення, естетика манер, одягу, зачіска можуть стати зразком естетичної поведінки підлітків, зокрема сучасна гуманістична педагогіка вимагає нового образу викладача, місія якого полягає у виконанні вимог, які висуває до нього суспільство, бо від вирішення актуальних педагогічних завдань певною мірою залежить кінцевий результат реформування освіти в Україні. Тому, процес підготовки й удосконалення педагогічного досвіду фахівців післядипломної педагогічної освіти становить високорозвинену багатоаспектну систему, основними функціями якої є: продукування знань – наукові дослідження, упровадження їх у практику, експертиза; розробка нових навчальних дисциплін, освітніх програм, науково-методичного супроводу; передання знань – навчальний процес у розмаїтті форм, методів, засобів, технологій; поширення знань – видання наукових посібників, монографій, статей; виступи перед громадськістю, участь у наукових, навчально-методичних та інших заходах регіонального, всеукраїнського і міжнародного рівнів; формування в того, хто навчається, уміння й усвідомлення необхідності навчатися впродовж усього життя.

Цими функціями визначаються головні складові педагогічної діяльності: науково-предметна, психолого-педагогічна, культурно-просвітницька. До професіональних вимог педагога у системі післядипломної педагогічної освіти в контексті взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків входять:

- *висока професійна компетентність* – глибокі знання й широка ерудиція в науково-предметній галузі, нестандартне критичне мислення, креативність, володіння інноваційною тактикою і стратегією, методами вирішення творчих завдань;

- *педагогічна компетентність* – ґрунтовні знання педагогіки, психології, медико-біологічних аспектів інтелектуальної діяльності, володіння сучасними формами, методами, засобами й технологіями навчання;

- *соціально-економічна компетентність* – знання глобальних процесів розвитку цивілізації та функціонування сучасного суспільства, а також основ соціології, економіки, менеджменту і права;

- *комунікативна компетентність* – культура усної та писемної форм літературної мови, володіння іноземними мовами, сучасними інформаційними технологіями, ефективними методами й прийомами міжособистісного спілкування. З поміж означених функцій слід додати й високий рівень *загальної культури педагога* – сформований науковий світогляд, стійка система національних і загальнолюдських духовно-моральних цінностей педагога.

Упроваджуючи педагогічну технологію взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків, використовуємо форми удосконалення майстерності педагогів: *педагогічні ради, наради з заступниками директорів з навчально-виховної роботи тощо* [2, с. 179]. До методичного забезпечення дослідної роботи у *плани виховної роботи* класних керівників, педагогів-організаторів, психологів, соціальних педагогів було включено питання, що відбивають естетичну спрямованість освітнього процесу («Формування естетичного свідомості підлітків: засоби і методи», «Відображення реальної дійсності як результат психічної діяльності: естетичні

компоненти», «Естетичне ставлення підлітків до створення естетичного середовища» та ін.).

Однією з особливостей упровадження педагогічної технології взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків була її пролонгованість й безперервність, що виявлялося в діяльності *факультативів, гуртків, спецкурсів естетичної спрямованості* в загальноосвітніх навчальних закладах, у пришкольних таборах та в масовій роботі, «Пересувному позашкільному навчальному закладі», у літніх таборах позашкільних навчальних закладів.

У реалізації рефлексивно-інтерпретаційного етапу педагогічної технології в системі післядипломної педагогічної освіти неабияка роль відводимо *навчально-методичній та науково-методичній роботі* з педагогами. Основними джерелами формування цілей в методичній роботі є перш за все соціальне замовлення суспільства в цілому, регіональні, місцеві інтереси.

Методична робота в цілому носить обслуговуючий характер у педагогічній діяльності учителя. Не вчитель існує для методичних підрозділів, а вони для вчителя. Ми виходили з кожного конкретного запиту педагога. Демократизація в методичній роботі передбачає свободу вибору педагогічним працівником змісту і форм роботи. Разом з тим, забезпечуючи вибір проблематики, методів роботи, не можна забувати, що «вчитель повинен в своїй діяльності задовольняти вимоги, поставлені перед ним суспільством» [1].

Реалізуючи педагогічну технологію системи взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків на рефлексивно-інтерпретаційному етапі застосовуємо форми організації методичної роботи [2, с. 180]:

1. *Масові*: цільові семінари; семінари-практикуми; педагогічні читання; науково-практичні конференції; методичні оперативні наради;

2. *Групові*: методичні об'єднання; творчі (динамічні) групи; школи передового досвіду; школи педагогічної майстерності; об'єднання вчителів за інтересами;

3. *Індивідуальні*: наставництво; консультації; самоосвіта; стажування.

Масові форми навчання, забезпечуючи удосконалення і збагачення знань вчителів, сприяють виробленню єдиної педагогічної позиції з проблем педагогічної взаємодії. Для них характерні: постійний склад педагогів, певна плановість і періодичність в роботі.

Цільові семінари організуємо, як правило, з врахуванням потреб педагогів в ознайомленні з новинками науки, передового досвіду з педагогічної взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків, що розраховані на глибоке вивчення актуальних проблем як в теоретичному, так і в практичному плані використання набутих знань. На семінарі проводимо дискусії, ділові ігри, обговорюємо нові форми педагогічної взаємодії. *Педагогічні читання* служать для узагальнення і розповсюдження педагогічного досвіду з впровадження означеної взаємодії, тематика яких визначається куратором групи, методистом інституту післядипломної освіти. Неформальна обстановка їх проведення, аналіз реальних педагогічних ситуацій, порівняння прийомів і методів роботи вчителів-новаторів створюють позитивну мотивацію для колективного творчого пошуку.

Групові методи методичної роботи, які є більш мобільними і динамічними об'єднаннями педагогів за інтересами, створюють оптимальні умови для творчих дискусій, обміну досвідом, виконання практичних завдань, реалізації означеної взаємодії. Серед групових форм і методів роботи використовуємо: *фасилітовану дискусію; інтерв'язію; аналіз-інтерпретацію творів мистецтва; евристичні бесіди; методи проблемного викладу, порівняння; проектну технологію; створення скрайбінгів; проведення фестивалів; колоквиумів; флеш-моби; майстер-класи; квести; проект-концерти; конкурси; бієнале; екскурсії, подорожі, зокрема віртуальні; мистецькі турніри; пленери; журфікси; виставки тощо.*

Індивідуальні форми методичної роботи надають адресну практичну допомогу педагогу – у розвитку його професійної майстерності з питань педагогічної взаємодії; *наставництво* як форма методичної роботи, в якій

досвідчені педагоги беруть на себе добровільно обов'язок вести індивідуальну роботу з малодосвідченими педагогами, передаючи їм свій досвід, практично допомагають у виконанні певних посадових обов'язків, зокрема, шляхом поради, ознайомлення з технологією проведення різних форм роботи тощо; *консультація* як надання допомоги педагогам в самостійному вивченні питань тощо.

Для забезпечення активної взаємодії підлітків, створюємо суб'єкт-суб'єктний характер педагогічних взаємин, які полягають у рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній спрямованості, активності педагога та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів і переживань, готовності до прийняття аргументів співрозмовника, взаємодії з ним; що *потребує від учителя спеціальної підготовки* не лише для оволодіння технологією педагогічної взаємодії, а й для набуття педагогічного досвіду в організації стосунків з учнями, батьками, колегами у різних сферах освітнього процесу.

Література:

1. Муромець В. Г. Формування у підлітків готовності до взаєморозуміння в позашкільних навчальних закладах: автореф... канд. пед. наук, спец. 13.00.07. Київ. ІПВ НАПН України. 2013. 20 с.

2. Серих Л. В. Методика взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. *Педагогічні науки: Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: зб. наук. праць*. Вип. 27. Глухів. 2016. С. 177–184.